

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 10P/19/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6622201241
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gibaľová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2022:6622201241.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Jankou Gibaľovou vo veci starostlivosti o maloleté deti: D. M. Ľ., U. XX.XX.XXXX K. G. M. Y. Ľ., U. XX.XX.XXXX, obidve deti trvale bytom Rapovce, toho času v starostlivosti Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, deti rodičov: matka U. Ľ., U. XX.XX.XXXX, F. R. A., F. Č. R. G. N.Ľ. XXX a otec neuvedený, za účasti Okresnej prokuratúry Lučenec, F. Lehára 12, v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. N a r i a d ť u j e s a ústavná starostlivosť maloletých detí D. M. Ľ., U. XX.XX.XXXX K. G. M. Y. Ľ., U. XX.XX.XXXX, ktorá sa bude vykonávať v Centre pre deti a rodiny Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok.

II. Matka U. Ľ., U. XX.XX.XXXX j e p o v i n n á platiť výživné na maloleté deti D. M. Ľ., U. XX.XX.XXXX K. G. M. Y. Ľ., U. XX.XX.XXXX vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona na každé maloleté dieťa zvlášť, vždy mesačne vopred do 25. dňa toho ktorého mesiaca do Centra pre deti a rodiny Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

III. Z r u š u j e s a neodkladné opatrenie Okresného súdu Lučenec č.k. 2PPOm/1/2022-17 zo dňa 09.02.2022.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Lučenec uznesením č.k. 2PPOm/1/2022-17 zo dňa 09.02.2022 na podklade návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec doručeného súdu dňa 08.02.2022 nariadil podľa § 365 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti D. M. Ľ., U. XX.XX.XXXX K. G. M. Y. Ľ., U. XX.XX.XXXX dočasne umiestnil do starostlivosti Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok, keďže maloleté deti sa ocitli v situácii, keď matka nebola schopná deťom zabezpečiť riadnu starostlivosť a preto bolo nevyhnutné dočasne bezodkladne upraviť pomery maloletých detí zverením do starostlivosti zariadenia, aby sa zabránilo ohrozeniu života a zdravia a priaznivého vývoja maloletých detí.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že spisovú dokumentáciu maloletých detí Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec (ďalej len „ÚPSVaR Lučenec“) vedie od 11.05.2020, kedy bol na úrad podaný podnet pediatra MUDr. Kurárovej o zanedbaní zdravotnej starostlivosti matkou maloletého D. M. Ľ.. Rodina bola pravidelne monitorovaná. Dňa 26.10.2021 bola na úrad zaslaná žiadosť III. Detskej kliniky SZU Všeobecnej nemocnice s poliklinikou Lučenec od MUDr. Spodniakovej o prešetrenie sociálnej

situácie v rodine pani L., nakoľko matka porodila maloletého G. M. Y. L., U.. XX.XX.XXXX. V správe sa uvádza, že je podozrenie, že matka užíva návykové látky a v moči dieťaťa bol zistený nález amfetamínu. U matky toho času nebol potvrdený, ale v minulosti u matky drogy v moči boli prítomné. Rodina bola nahlásená do Centra pre deti a rodiny Lučenec z dôvodu vykonávania opatrení ambulantnou a terénnou formou. Dohoda o vykonávaní opatrení bola uzatvorená na obdobie od 28.01.2022 do 31.12.2022. Matka žije v spoločnej domácnosti s maloletými deťmi D. M. a G. M. Y.. V spoločnej domácnosti žije aj jej otec Miroslav Ľupták. Bývajú v dvojizbovom byte, ktorý je vo vlastníctve jej otca. Hygiena v domácnosti počas šetrenia bola na nízkej úrovni. Byt vykurujú elektrickým ohrievačom. V čase sociálneho šetrenia matka uviedla, že v minulosti požívala návykové látky marihuanu, t.č. si dáva na spanie Neurol alebo Stilnox. Ďalej uviedla že deň pred pôrodom jej kamaráti ponúkli cigaretu, bola z nej malátna a ona si myslí že jej dali marihuanu. Bol vykonaný pohovor aj s otcom matky G. L., ktorý uviedol, že o domácnosť sa stará on, matka často odíde z domácnosti a on nevedel uviesť, kde matka chodí a s kým trávi čas. Prehlásil, že je ochotný pomáhať matke pri zabezpečovaní starostlivosti o maloleté deti. Dňa 06.02.2022 v čase o 00.15 hod. sa na útvar Obvodného oddelenia Policajného zboru Lučenec (ďalej len „OOPZ Lučenec“) dostavila matka maloletých detí U. L. s dvoma maloletými deťmi D. M. K. G. M. Y. s tým, aby si policajti zobrali jej deti a nech si ich nechajú, nakoľko ju otec vyhodil z domu a nemá kde ísť a deti už nechce. Nakoľko zjavne javila známky požitia alkoholu, po zákonnom poučení o používaní prístroja bola vykonaná dychová skúška s pozitívnym výsledkom. Následne bola vyrozumená službukonajúca sociálna pracovníčka ÚPSVaR Lučenec. Matka maloletých detí sa počas pohovoru na OO PZ Lučenec správala hrubo, agresívne, vulgárne aj k maloletým deťom, vyvolávala v nich strach a stres. Uviedla, že žije so svojim otcom v nevyhovujúcich podmienkach, denno - denne s ním požívajú alkoholické nápoje, kde po tom medzi nimi dochádza ku konfliktom. Takto sa to stalo aj teraz a ona sa už nevláda o maloleté deti starať, preto ich necháva policajtom. Následne bola hliadkou OO PZ Lučenec a pracovníčkou ÚPSVaR Lučenec vykonaná návšteva u rodinného príslušníka p. Ľuptákovkej u jej nevlastnej matky E. F., U.. XX.XX.XXXX, R. A., Q. Č.. XX, ktorá bola ochotná dočasne zabezpečiť starostlivosť maloletým deťom, ale bez matky. Nakoľko je dôvodné podozrenie z naplnenia skutkovej podstaty trestného činu, matka svojim konaním ohrozila život svojim maloletým deťom, bol OOPZ Lučenec spracovaný úradný záznam ako podnet na začatie konania. Pracovníci tunajšieho oddelenie dňa 07.02.2022 chceli vykonať sociálne šetrenie u p. F., ktorá ale uviedla, že matka svoje maloleté deti ešte v ten deň večer zobrala domov. Z uvedeného dôvodu sociálni pracovníci navštívili matku v domácnosti na adrese G. N. Č.. XXX. V čase návštevy v domácnosti bola prítomná matka, maloleté deti, ako aj otec matky. Matka bola znova agresívna, podráždená, búchala päšťou do nábytku. V miestnosti spali maloleté deti, kde nebolo zakúrené. V izbe bol neporiadok, veci maloletých detí boli na zemi rozhádzané. Matka nemá vybavený prídavok na maloletého Michaela M. Y., poberá prídavok len na maloletého D. M. a rodičovský príspevok. Matka nie je schopná maloletým deťom poskytovať adekvátnu starostlivosť, primeranú k ich veku a aktuálnemu zdravotnému stavu a výchovný prístup. Úrad preto dospel k záveru, že existuje riziko ohrozenia zdravia a vývinu maloletých detí v jej rodinnom a výchovnom prostredí a preto je potrebné maloleté deti vyňať z jej osobnej starostlivosti, nakoľko bez okamžitého zásahu vo forme neodkladného opatrenia sú záujmy, starostlivosť, výchova, výživa či dokonca zdravie alebo život maloletých detí vážne ohrozené.

3. Z úradného záznamu Okresného riaditeľstva PZ v Lučenci, odbor poriadkovej polície, OO PZ Lučenec zo dňa 06.02.2022 je zrejme, že dňa 06.02.2022 o 00:15 hod. sa na útvar OO PZ dostavila matka U. L.L. s dvoma maloletými deťmi D. M. L. K. G. M. Y. L. s tým, že policajti si majú jej deti vziať a nechať si ich, nakoľko ju otec vyhodil z domu a nemá kam ísť a deti už nechce. Nakoľko zjavne javila známky požitia alkoholu, po zákonnom poučení bola vykonaná o 00:47 hod. dychová skúška s pozitívnym výsledkom 0,49 mg/l. Následne bola telefonicky vyrozumená službukonajúca kurátorka ÚPSVaR Poltár. Matka sa na OO PZ Lučenec správala hrubo, vulgárne až agresívne a k maloletým deťom sa správala opovrhnutiahodne pohŕdavým zaobchádzaním, pričom nimi hádzala, vyvolávala v nich strach a stres a citovo ich vydierala, kde toto jej správanie zjavne a zrejme ohrozovalo fyzické a psychické zdravie maloletých a predstavovalo pre nich nebezpečenstvo. Nakoľko sa jednalo o neskorú nočnú hodinu, bol im odopieraný spánok a oddych. Počas vyťažovania matky táto uviedla, že toho času žije u svojho otca Miroslava Ľuptáka, s ktorým žije v nevyhovujúcich podmienkach a dennodenne s ním požíva alkoholické nápoje, kde po tomto medzi nimi dochádza ku konfliktom, čo sa stalo aj dnešnej noci a následne po požití alkoholu a hádke s otcom ju tento s maloletými deťmi vyhodil z domu a pešo z Veľkých Dáľoviec prišla aj s maloletými deťmi do mesta Lučenec, nech si policajti deti vezmú, lebo už nevláda, kde na zabezpečenie základných potrieb pre maloletých musí šlapať, aby mala na jedlo pre deti. O 01.26 hod. sa na útvar dostavila službukonajúca kurátorka. Hliadkou a pracovníčkou ÚPSVaR bola

vykonaná previerka u rodinných príslušníkov matky detí, aby bola zabezpečená základná starostlivosť pre maloletých, kde túto starostlivosť poskytla nevlastná matka U. L. E. F., trvale bytom Rapovce, Zelená č. 225/25, ktorá uviedla, že si maloletých vezme do svojej dočasnej starostlivosti, avšak bez ich matky, ktorá bola poučená, že v pondelok 07.02.2022 bude u nej vykonaná kontrola z úradu práce. Nakoľko bolo dôvodné podozrenie z naplnenia skutkovej podstaty priestupku alebo trestného činu, bol spracovaný úradný záznam ako podnet na začatie konania.

4. Zo správy spísanej v nočných hodinách dňa 06.02.2022 pracovníčkou ÚPSVaR Mgr. F. G. vyplýva, že matka prišla n OO PZ Lučenec, kopala do vchodových dverí a kričala: „zoberte si moje deti“, bola v podnapitom stave, dobrovoľne sa podrobila dychovej skúške s pozitívnym výsledkom. Uviedla, že býva spolu s deťmi so svojim otcom, s ktorým celý večer pila alkoholické nápoje a následne ju otec vyhodil spolu s deťmi z domu. Po príchode pracovníčky ÚPSVaR sedela matka s maloletými deťmi a hneď uviedla, že nemá kam ísť a nechce, aby deti mrzli spolu s ňou vonku. Uviedla, že o deti by sa mohla postarať jej nevlastná mama E. F., ak ich ona neprijme, deti nech sa dajú do ústavu. Hliadka OO PZ Lučenec spolu s pracovníčkou ÚPSVaR išli k pani F., bola jej vysvetlená vzniknutá situácia a pani F. uviedla, že dočasne zabezpečí starostlivosť o obe maloleté deti. Tiež uviedla, že sa bude informovať u ostatných rodinných príslušníkov matky, či by niekto bol ochotný do budúcnosti pomôcť so starostlivosťou o deti. Pani F. býva so svojimi dvoma dospelými deťmi v dvojizbovom byte, má vytvorené primerané podmienky, aby mohli maloleté deti pri nej zostať. Matka spolu s maloletými deťmi odovzdala plienky, dojčenské mlieko a tiež pár kúskov oblečenia. Zároveň uviedla, že vie, že pani F. sa o jej deti dokáže postarať. Obe deti boli prevzaté od matky a odovzdané s vecami pani F., ktorá prisľúbila, že dočasne zabezpečí starostlivosť o maloleté deti.

5. Zo záznamu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec z vykonaného šetrenia v domácnosti matky na adrese G. N. XXX zo dňa 07.02.2022 vyplýva, že byt nikto neotváral, až na dlhodobé zvonenie otvoril starý otec detí. V čase sociálneho šetrenia sa v domácnosti nachádzala matka, maloleté deti a starý otec. Matka s maloletými deťmi spala na posteli. Maloleté deti boli zanedbané, oblečené len do pančušiek a tenkých náteľníkov, v izbe sa nekúrilo. Po celej izbe bolo rozhádzané oblečenie detí aj matky. Matka bola agresívna, búchala pästou do nábytku a dverí, zapálila si cigaretu, keď sa objavil jej otec, kričala na neho: „Zabijem ťa.“. Matka uviedla, že ju otec vyhodil, do mesta išla taxíkom a nie je pravda, že sa chcela vzdať svojich detí. Matka preukázala v dostatočnom množstve oblečenie detí, hygienické potreby, plienky a mlieko. Pracovníci požiadali matku o vyzlečenie maloletých detí. Maloletý G. M. Y. bol v plienkovej časti bez zaparenín, ale maloletý D. M. bol v plienkovej časti značne zaparený. Matka uviedla, že maloleté deti v ten deň už pili mlieko, alebo v čase šetrenie (o 11.45 hod.) bolo zjavné, že sú hladné.

6. Zo spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2PPOm/1/2022 ďalej vyplýva, že po nariadení neodkladného opatrenia bolo pristúpené z úradnej moci k výkonu rozhodnutia dňa 10.02.2022, ktorý bol však uznesením č.k. 2PPOm/1/2022-27 zo dňa 15.02.2022 zastavený z dôvodu, že počas výkonu rozhodnutia matka bola triezva, nejavila znaky požitia alkoholu prípadne omamných látok. Maloletý D. M. sedel matke na kolenách, bol kľudný a maloletý M. Y. ležal v postieľke a tiež vyzeral spokojne. Matke bolo zdôraznené, že ide len o dočasné umiestnenie detí do centra pre deti a rodiny, ale napriek tomu s umiestnením nesúhlasila a argumentovala tým, že deti sú na ňu naviazané, stará sa o deti v rámci svojich finančných možností a v žiadnom prípade si svoje deti od seba nedá. Súd dospel k záveru, že okolnosti, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, spôsobili zánik uloženej povinnosti.

7. Proti uzneseniu o zastavení výkonu rozhodnutia podal odvolanie prokurátor. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č.k. 13CoPom/1/2022-47 zo dňa 25.02.2022 uznesenie Okresného súdu Lučenec č.k. 2PPOm/1/2022-27 zo dňa 15.02.2022 zrušil, nakoľko z obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by po vydaní uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia nastali také relevantné okolnosti podstatného významu, ktoré by mohli byť dôvodom na zastavenie výkonu rozhodnutia, ktorým súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloleté deti dočasne umiestnil do starostlivosti do Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok. To, že dňa 10.02.2022, keď sa vyšší súdny úradník Okresného súdu Lučenec v súčinnosti dvoch pracovníkov ÚPSVaR, policajnej hliadky a zamestnanca Okresného súdu Lučenec, ktorý zabezpečoval audiovizuálny záznam, dostavili do obce Malé Dáľovce a na základe pozorovania pri uskutočnení výkonu rozhodnutia považovali za preukázané, že matka detí bola v tom čase triezva a nejavila známky požitia alkoholu, prípadne omamných látok, pričom s umiestnením detí do Centra pre

deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok nesúhlasila, nemožno považovať za dôvody na zastavenie výkonu predmetného rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia.

8. Dňa 06.04.2022 sa opäť uskutočnil výkon rozhodnutia na adrese G. N. XXX, kde žila matka s maloletými deťmi a svojim otcom. Dvere po vyzvaní príslušníkmi polície otvoril starý otec maloletých detí, ktorý umožnil vstup do bytu, v ktorom sa nachádzal len starý otec Miroslav Ľupták a maloletý D. M. Ľ.. Starému otcovi bolo vysvetlené, že Okresný súd Lučenec rozhodol o tom, že maloleté deti umiestňuje dočasne do Centra pre deti a rodiny v Ružomberku. Na otázku, kde sa nachádza matka spolu s maloletým Michalom, bolo súdu oznámené, že je u detskej lekárky MUDr. Kurákovej. Terénna pracovníčka kontaktovala uvedenú lekárku telefonicky v ambulancii so sídlom Rúbanisko II 3001/77, Lučenec, pričom jej lekárka oznámila, že v uvedený deň matka spolu s maloletým ambulanciu nenavštívili. Starý otec sa vyjadril, že maloletého si nedá, avšak fyzicky pracovníkom nijakým spôsobom nebránil vo výkone rozhodnutia, pričom odmietol súdu podpísať doklad o prevzatí dieťaťa. Následne pracovníčka úradu práce zobrala dieťa do náručia a odniesla do služobného auta, ktorým bol maloletý prevezený za súčinnosti pracovníka Okresného súdu Lučenec do Centra pre deti a rodiny v Ružomberku, pričom počas celej cesty maloletý spal.

9. Z oznámenia ÚPSVaR Lučenec zo dňa 11.04.2022 vyplýva, že dňa 11.04.2022 o 9.00 hodine sa na úrad dostavila matka Nikola Ľuptáková aj s maloletým G. M. Y., U.. XX.XX.XXXX. Matka maloleté dieťa dobrovoľne priniesla za účelom odovzdania maloletého do starostlivosti právnickej osoby Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, Ružomberok. Z dôvodu, že maloleté dieťa vykazovalo známky nemoci, bolo za účasti matky a pracovníčok úradu dňa 11.04.2022 odovzdané do Všeobecnej nemocnice s poliklinikou Lučenec a hospitalizované na detskom oddelení. Matka zobrala na vedomie a svojím podpisom potvrdila, že maloleté dieťa bude po prepustení z nemocnice bezodkladne odovzdané do starostlivosti Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, Ružomberok.

10. Centrum pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, Ružomberok dňa 28.04.2022 oznámilo súdu, že v tento deň bol do zariadený prijatý maloletý G. M. Y. Ľ..

11. Dňa 04.04.2022 zákonný sudca Okresného súdu Lučenec JUDr. Stanislav Galovič podal podnet na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti.

12. Na základe podnetu súd uznesením č.k. 10P/19/2022-16 zo dňa 05.04.2022 v zmysle § 23 ods. 2 CMP začal konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti maloletým deťom.

13. Dňa 07.06.2022 sa vo veci uskutočnilo súdne pojednávanie.

14. Matka maloletých detí na pojednávaní najprv súhlasila s uložením výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodiny, pričom uviedla, že má psychické problémy, nemôže byť chvíľu sama, lebo si niečo urobí, chce deti naspäť. Už nevydrží ani noc bez svojich detí, je tam sama, iba vtáčiky štebocú a sú tam okolo iba starí ľudia. Ona drogy neužívala, žila s narkomanom. Keď je nervózna, takto sa správa. Nie je pravda, sú to klamstvá, že jej zobrali vtedy deti a starala sa o ne pani F., ona v tú noc spala v domácnosti pani F.. Nie je pravda ani to, že kopala policajtom do dverí. Kopala preto, že mala na rukách dve deti a nevedela zazvoniť na zvonček, má 30 kg. Na dotaz súdu, že v tom čase (dňa 06.02.2022, keď matka odniesla deti na OO PZ Lučenec) bola pod vplyvom alkoholu, matka uviedla, že si dala tri pívá, otec jej ich ponúkol. Išla poprosiť policajtov, aby jej pomohli, lebo ju otec vyhodil, tí policajti ju nemajú veľmi radi, lebo je na nich drzá ako teraz. Na otázku súdu, či sa matka niekedy liečila u psychiatra, keďže uvádzala, že má psychické problémy, matka dodala, že chodila k MUDr. Rovderovej (pozn. súdu - pedopsychiatrička v Lučenci) a potom aj k takej inej, s ktorou robila. Mala psychické problémy, má anorexiu, všetko citlivejšie prežíva. Následne matka uviedla, že nebude žiť sama bez svojich detí, že sa zabije, nebude ako jej matka. Ak jej deti nevrátia, pôjde pre svoje deti a zabije sa, nebude bez nich žiť.

15. V priebehu súdneho pojednávania sa u matky prejavovalo neprimerané správanie poznačené skákaním do reči sudcovi a kolíznemu opatrovníkovi, neustálym rozprávaním, nadmernou prehnanou mimikou a gestikuláciou, verbálnymi útokmi na svojho otca (starého otca maloletých detí), ktorý bol na pojednávaní prítomný ako verejnosť a ktorý z toho dôvodu v priebehu pojednávania opustiť pojednávaciu miestnosť. Matka počas pojednávania neustále vstávala, prechádzala sa po pojednávanej miestnosti, kľáčala, plakala, prehnane gestikulovala, bola útočná, následne depresívna a plačlivá s

prejavmi sebaľútosti. Súdu nie je zrejmé, či uvedený psychomotorický nekľud bol spôsobený silným citovým rozrušením vyvolaným súdnym konaním, ako sa snažila svoje správanie interpretovať matka detí, alebo vplyvom nejakých omamných alebo psychotropných látok. Matka ich užitie popierala. Keď však počas pojednávania viackrát uviedla, že sa zabije, v záujme zabezpečiť matke náležitú pomoc, keďže evidentne nebola po psychickej stránke v poriadku a tlmočila súdu suicidálne sklony, bola do pojednávacej miestnosti privolaná rýchla zdravotná pomoc. Keďže matka sa odmietala podrobiť akémukoľvek ošetreniu, nenechala si zmerať ani krvný tlak, na žiadosť zdravotníkov bola privolaná policajná hliadka, ktorá matku detí spolu so zdravotníkmi vypravdila z pojednávacej miestnosti.

16. Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že v čase nariadenia neodkladného opatrenia bolo vážne podozrenie, že matka ohrozila svoje deti, pešo v podnapitom stave v noci išla s dvomi maloletými deťmi od Malých Dáľoviec do Lučenca, správala sa agresívne, išla na políciu, kde povedala, že svoje deti už nechce. Službukonajúca pracovníčka úradu práce privolała príbuznú, ktorej boli deti odovzdané, bola to nevlastná matka matky maloletých detí E. F., ktorá deťom poskytla starostlivosť jednu noc, úrad práce na druhý deň začal konať ohľadne neodkladného opatrenia, matka si na druhý deň deti zobrala od E. F.. Výkon rozhodnutia nebolo možné uskutočniť, úrad práce však navštevoval domácnosť matky. Čo sa týka hygieny ako aj potravín a plienok, v tomto smere neboli zistené nedostatky. Kolízny opatrovník však považoval za potrebné konštatovať, že raz našli menšie dieťa doma samé, úrad práce reagoval na plač, dvere boli otvorené, ale dieťa bolo v domácnosti samé, v sedačke naobliekané, spotené, pokakané, v rukách malo fľašku s mliekom. Z uvedeného bolo jasné, že nie je samé 5 minút. Matka bola u susedov údajne na káve a vraj tam bola 5 minút. Políciu nevolali, nakoľko matku našli a dali jej upozornenie. Nakoniec boli maloleté deti umiestnené, bola zorganizovaná prípadová konferencia, kde matka sľúbila, že bude spolupracovať, bude predkladať úradu práce testy z krvi aj z moču na prítomnosť omamných látok. Úrad práce preto navrhol uložiť maloletým deťom výchovné opatrenie, aby matka ešte mohla dokázať, že sa môže o deti osobne starať. Je však na zvážení, či má takéto výchovné opatrenie zmysel, resp. je potrebné uložiť matke aj povinnosť spolupracovať s centrom a preukázať, že neužíva omamné látky.

16.1. Na základe udalostí na pojednávaní však nakoniec kolízny opatrovník prehodnotil svoj návrh a s prihliadnutím na závažný psychický stav matky bol toho názoru, že výchovné opatrenie by v tomto prípade nespĺnilo svoj účel a preto navrhol nariadenie ústavnej starostlivosti maloletým deťom s tým, že aj v prípade nariadenia ústavnej starostlivosti je možné pracovať na sanácii rodiny a vrátiť deti do starostlivosti matky. Zároveň navrhol matku zaviazat' vyživovacou povinnosťou v minimálnom rozsahu, pretože matka nemá príjem a zrejme ani nebude mať.

17. Prokurátor považoval za ťažké vyjadriť sa k návrhu na uloženie výchovného opatrenia, pretože matka bola vo veľmi zlom psychickom stave, pričom nebolo zrejmé, či kvôli návykovým látkam alebo kvôli psychickým problémom, ako uviedla. Pokiaľ by súd uložil výchovné opatrenie, v tom prípade navrhoval okrem povinnosti matky spolupracovať s výchovným zariadením aj povinnosť matky navštevovať psychiatra alebo sa podrobiť liečeniu. Ďalšiu pochybnosť vzbudzuje to, že z predložených vyjadrení vyplýva, že matka preferuje staršieho syna a o mladšieho nejaví veľký záujem. Vzhľadom na udalosti v priebehu pojednávania sa však prokurátor tiež priklonil k nariadeniu ústavnej starostlivosti a uloženiu vyživovacej povinnosti matke v minimálnom rozsahu.

18. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletých detí, kolízneho opatrovníka, prokurátora, prečítaním podnetu na začatie konania, správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 24.05.2022, správy Detského centra Slovensko zo dňa 25.05.2022, správy kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov, oboznámením spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 2PPOm 1/2022.a zistil tento skutkový stav:

19. Z rodných listov maloletých detí, ktoré sú obsahom spisu Okresného súdu Lučenec 2PPOm/1/2022 vyplýva, že maloleté deti D. M. Ľ., U.. XX.XX.XXXX K. G. M. Y. Ľ., U.. XX.XX.XXXX sú deti matky U. otec v rodných listoch nie je uvedený.

20. Zo správy kolízneho opatrovníka z prešetrenia pomerov v domácnosti matky maloletých detí vyplýva, že dňa 24.05.2022 vykonal ÚPSVaR Lučenec sociálne šetrenie v domácnosti matky na adrese G. N. Č.. XXX. V čase návštevy v domácnosti sa nachádzala len matka maloletých detí Nikola Ľuptáková. Pani Ľuptáková nie je nikde zamestnaná, ani evidovaná na ÚPSVaR Lučenec. Momentálne nemá žiadny

príjem. Na uvedenej adrese žije sama. Uviedla, že jej otec G. L. už s ňou nebyva v spoločnej domácnosti, kúpil dom na Dolnej Slatinke, kde aj býva. Matka žije v dvojizbovom byte. V byte má k dispozícii dve izby, kuchyňu, kúpeľňu a chodbu. V čase našej návštevy v domácnosti poriadok a hygiena bola na dobrej úrovni. Počas vykonanej návštevy bolo matke poskytnuté sociálne poradenstvo zamerané na správanie sa matky a plneniu povinností. Matka počas našej návštevy v domácnosti bola nespokojná, prejavila známky agresivity, vykrikovala a neustále opakovala, že chce maloleté deti domov.

20.1. Dňa 01.06.2022 sa na ÚPSVaR Lučenec uskutočnila prípadová konferencia za účasti sociálneho pracovníka a psychológa Centra pre deti a rodiny Ružomberok, pracovníka Obecného úradu Veľká nad Ipľom, matky maloletých detí, ako aj starého otca maloletých detí a sociálneho pracovníka ÚPSVaR Lučenec. Matka sa vyjadрила, že ešte stále nie je zamestnaná, ani evidovaná na ÚPSVaR Lučenec, plánuje odísť do Rakúska a hľadá si robotu v McDonalde, aby svojim maloletým deťom mohla vytvoriť vhodné výchovné prostredie. Maloleté deti bola aj so starým otcom maloletých detí navštíviť asi pred tromi týždňami v zariadení. Zúčastnené subjekty sa dohodli, že cieľom plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou bude pracovanie na návrate maloletých detí do osobnej starostlivosti matky.

20.2. S prihliadnutím na dôvody umiestnenia maloletých detí ako aj na dohodnutý cieľ plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou ÚPSVaR Lučenec navrhol nariadenie výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine - zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov a podľa § 37 ods. 4 písm. a) - povinnosť rodičov spolupracovať so zariadením, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a nešťátnym subjektom.

21. Centrum pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, Ružomberok v správe zo dňa 25.05.2022 uviedlo, že maloleté deti Ľuptákové sú v zariadení umiestnené na základe rozhodnutia Okresného súdu Lučenec o nariadení neodkladného opatrenia. Maloletý Peter Luka bol do centra prijatý dňa 06.04.2022 a maloletý Michael Ladislav Egon dňa 28.04.2022. Obe maloleté deti boli po príchode ihneď umiestnené do profesionálnej náhradnej rodiny v Oravskej Polhore.

21.1. Maloletý D. M. sa na nové prostredie profesionálnej rodiny postupne adaptoval dobre. Ihneď po príchode do nového prostredia bol veselý, vystrájal a hral sa s ostatnými deťmi v rodine. Neprejavoval navonok žiadne náznaky smútku, neplakal. Profesionálni rodičia ho hodnotia ako veľmi aktívne dieťa, ktoré je v neustálom pohybe a potrebuje zvýšený dohľad dospelšej rodiny. Stravovacie návyky mal pri príchode do rodiny osvojené na veľmi nízkej úrovni. Nevedel držať lyžičku, stravu si do úst vkladal prevažne rukami. Taktiež odmietal veľa ponúknutých potravín, nakoľko ich vôbec nepoznal (napr. polievky, maslo, mlieko, ovocie a pod.). Postupne sa naučil konzumovať prevažnú časť potravín, momentálne skonzumuje takmer všetko. Postupne sa u neho dostavilo prejedanie sa, preto sa profesionálni rodičia snažia jeho pozornosť upútať rôznymi aktivitami, aby stále nemyslel na jedlo. Cez deň spí jedenkrát cez obed, v noci sa občasne budí na podanie čaju z fľašky. Postupne sa snaží vyslovovať slová, ktoré sú zatiaľ nezrozumiteľné. Pri večernej hygiene spočiatku plakal, teraz sa už na kúpanie teší. Rád trávi čas von pri hre s ostatnými deťmi. Pri príchode maloletého Michaela do rodiny si ho D. M. spočiatku nevnímal, nevenoval mu pozornosť. Postupne začal za ním chodiť a vyhľadával jeho spoločnosť. Zdravotný stav maloletého D. M. je momentálne dobrý. Užíva pravidelne liek Maltofer kvôli nízkej hladine hemoglobínu v krvi.

21.2. Maloletý G. M. Y. bol do profesionálnej rodiny umiestnený neskôr ako jeho brat D.. Na prostredie novej rodiny sa adaptoval dobre. Po príchode bol pokojný, neplakal. Profesionálni rodičia ho vnímajú ako pokojné dieťa. Má rád spoločnosť iných ľudí v domácnosti, rád sa nosí na rukách, vtedy je spokojný. Je nastavený na detskú umelú stravu, postupne však dostáva rôzne zeleninové a ovocné príkrmy, kaše. Psychomotorický vývin napreduje pomalšie, samostatne ešte nesedí, vie sa prevaliť z brucha na chrbát. Postupne sa mu vyrezávajú prvé mliečne zuby. Zdravotný stav maloletého G. M. Y. je momentálne dobrý. Do zariadenia bol prepustený z nemocnice, kde bol hospitalizovaný kvôli respiračným ochoreniam. Takisto ako jeho brat aj maloletý Michael je liečený na anémiu a užíva vitamíny a Maltofer. Je objednaný na povinné očkovanie do pediatrickej ambulancie, ktorú teraz obe maloleté deti navštevujú.

21.3. Matka sa na svoje deti občasne informuje telefonicky. Dňa 10.05.2022 maloleté deti navštívila osobne v centre. Dostavila sa v sprievode svojho otca. Počas návštevy sa správali slušne, zdržali sa cca 1,5 hodiny. Matka svoju pozornosť zameriavala najmä na maloletého D. M.. K mladšiemu dieťaťu

neinklinovala, nevšímala si ho. Starý otec maloletých detí sa vyjadril, že požiada o zverenie maloletého D. M. do jeho starostlivosti. Výchovu oboch maloletých detí by podľa jeho slov nezvládol. Matka s týmto riešením situácie súhlasila. Vyjadrila sa, že zatiaľ plánuje ísť pracovať do zahraničia ako opatrovatelka. Matka aj starý otec maloletých detí majú podľa ich vyjadrenia aj naďalej záujem o osobné stretnutia s maloletými deťmi. Ohľadom dohody ďalšieho termínu stretnutia budú centrum kontaktovať telefonicky.

22. Z oznámenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 24.05.2022 vyplýva, že matka U. L. nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Poberá prídavok na dve deti v aktuálnej výške 51,76 Eur a rodičovský príspevok pri starostlivosti o dieťa D. M. L. v aktuálnej výške 280,- Eur mesačne. Žiadne iné dávky vyplácané úradom nepoberá.

23. Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

24. Podľa § 44 ods. 3 zákona o rodine, náhradnou starostlivosťou je
a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
b) pestúnska starostlivosť a
c) ústavná starostlivosť.

25. Podľa § 44 ods. 4 zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

26. Podľa § 54 ods. 1 zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

27. Podľa § 54 ods. 2 zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a
a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

28. Podľa § 54 ods. 5 zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

29. Podľa § 55 ods. 1 zákona o rodine, súd sústavne sleduje spôsob výkonu ústavnej starostlivosti a najmenej dvakrát do roka hodnotí jej účinnosť, najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

30. Podľa § 55 ods. 3 zákona o rodine, súd zruší ústavnú starostlivosť najmä vtedy, ak maloleté dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti alebo ak zanikli dôvody, pre ktoré bola nariadená.

31. Podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa

§ 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely

- a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov,
- b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov,
- c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogový a inak závislých.

32. Podľa čl. 5 Základných zásad zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

33. Z aktuálnej právnej úpravy systému náhradnej starostlivosti v zákone o rodine vyplýva, že ústavná starostlivosť má byť výnimočným riešením situácie maloletého dieťaťa.

34. Z ustanovenia § 54 ods. 2 zákona o rodine vyplýva diferenciácia rôznych prípadov nariadenia ústavnej starostlivosti podľa toho, či má alebo nemá sankčný charakter. Medzi prípady so sankčným charakterom (pre dieťa) možno zaradiť nariadenie z dôvodu, že uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 zákona o rodine nevedlo k náprave. Povinnosť pokúsiť sa napraviť narušenie riadnej výchovy maloletého inými vhodnými výchovnými opatreniami sa vzťahuje len na dôvod, keď súd nariaduje ústavnú starostlivosť preto, že výchova dieťaťa je už vážne narušená. Nie je potrebné, aby iné výchovné opatrenia predchádzali nariadeniu ústavnej starostlivosti v prípadoch, keď je dieťaťu nariadená ústavná starostlivosť z dôvodu vážneho ohrozenia jeho výchovy a z dôvodu, že rodičia maloletého dieťaťa nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa z iných vážnych dôvodov.

35. Vážne ohrozenie výchovy maloletého dieťaťa je stav, ktorý v sebe zahŕňa reálnu možnosť narušenia výchovy v dôsledku zlého rodinného prostredia, nedostatku mravnej a výchovnej spôsobilosti rodičov (napr. rodičia sa dopúšťajú trestnej činnosti, ohrozovania mravnej výchovy mládeže, sú psychicky narušení a pod.). Ústavná starostlivosť nariadená z tohto dôvodu je opatrením predovšetkým preventívneho charakteru. Nevyžaduje sa, aby už bola výchova narušená a teda sa nevyžaduje ani to, aby nariadeniu ústavnej starostlivosti v tomto prípade predchádzali iné výchovné opatrenia. Práve naopak - ich použitie je v tomto prípade nežiadúce, pretože by ďalšie zotrvanie dieťaťa v ohrozujúcom prostredí mohlo spôsobiť vážne narušenie telesného alebo duševného zdravia dieťaťa. Závažné ohrozenie výchovy dieťaťa môže spočívať buď v okolnostiach na strane dieťaťa (napr. dieťa trpí duševnou poruchou, na základe ktorej potrebuje osobitný prístup, ktorý mu rodičia nie sú schopní zabezpečiť), alebo na strane rodičov, resp. osôb, ktoré sa o dieťa osobne starajú (napr. rodič sa vôbec o dieťa nestará, zanedbáva ho, neposkytuje mu jedlo, atď. alebo pre aktuálny nepriaznivý sociálny stav nedokáže zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa, napr. je bezdomovec). V tomto prípade ešte viac vystupuje do popredia povinnosť pozitívneho záväzku štátu, keď úlohou súdu, orgánu sociálnoprávnej ochrany, prípadne obce je pokúsiť sa vytvoriť mechanizmy na obnovu riadneho rodinného prostredia dieťaťa. Dieťa má právo na to, aby štát poskytol jeho rodičom, resp. zákonným zástupcom potrebnú pomoc pri plnení ich úlohy výchovy detí a zabezpečil rozvoj inštitúcií, zariadení a služieb starostlivosti o deti (čl. 18 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa) (Pavelková, B. Zákon o rodine. Komentár. 3. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 341, 342).

36. Nariadením ústavnej starostlivosti sa dieťa odníma z doterajšieho výchovného prostredia a podrobuje sa ústavnému režimu, do ktorého rodičia nemôžu zasahovať. Ide teda o faktické obmedzenie výkonu rodičovských práva povinností. Právnym následkom nariadenia ústavnej starostlivosti teda je, že rodičia sa nemôžu o svoje dieťa osobne, teda každodenne starať a túto starostlivosť zabezpečuje ústavné zariadenie. Rodičom však zásadne zostáva zachované právo stretávať sa so svojim dieťaťom a prostredníctvom práva styku, realizovať aj svoje výchovné pôsobenie. Toto právo sa však spravuje prevádzkovým poriadkom ústavu, resp. dohodou medzi ústavom, rodičmi a dieťaťom, pokiaľ je schopné vyjadriť samostatne svoj názor. Vážne ohrozenie výchovy maloletého dieťaťa je stav, ktorý v sebe zahŕňa reálnu možnosť narušenia výchovy, v dôsledku zlého rodinného prostredia, nedostatku mravnej a výchovnej spôsobilosti rodičov. Ústavná starostlivosť nariadená z tohto dôvodu, je opatrením predovšetkým preventívneho charakteru. V takomto prípade, ešte viac vystupuje do popredia povinnosť pozitívneho záväzku štátu, keď úlohou súdu, orgánov sociálno-právnej ochrany, prípadne obce, je pokúsiť sa vytvoriť mechanizmy na obnovu riadneho rodinného prostredia dieťaťa. Osobitným prípadom vážneho ohrozenia riadnej výchovy maloletého dieťaťa je prípad, keď rodičia z vážnych dôvodov, nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Nejde teda o to, že výchovu dieťaťa z nejakého, hoci aj objektívneho dôvodu nevládajú, alebo nerealizujú, tento dôvod je ešte užší, rodič sa z určitého dôvodu, nie je schopný o dieťa sa osobne postarať, čiže zabezpečiť dieťaťu každodennú osobnú starostlivosť, potrebnú na uspokojenie jeho potrieb. Ani v tomto prípade, nemusia nariadeniu ústavnej starostlivosti predchádzať iné výchovné opatrenia, práve naopak nie sú ani žiaduce, nakoľko treba maloletému dieťaťu poskytnúť bezprostrednú a rýchlu ochranu (uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6CoP/136/2013 zo dňa 28.01.2014).

37. Náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená v prípadoch, keď ešte nie je narušená, ale je tu reálna možnosť jej narušenia, ktorá spočíva najmä v zlom rodinnom prostredí, nedostatku mravnej a výchovnej spôsobilosti rodičov. Môže ísť o prípady, keď rodičia nadmerne požívajú alkoholické nápoje, nestarajú sa o dieťa, neposkytujú dieťaťu ani základné hygienické, materiálne a iné podmienky, nezabezpečujú dohľad nad maloletým dieťaťom a pod., teda vo výchovnom prostredí, v ktorom dieťa žije, sú závažné nedostatky spôsobilé narušiť výchovu maloletého dieťaťa. Ústavná starostlivosť nariadená z tohto dôvodu je opatrením predovšetkým preventívneho charakteru. Prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov, môžu spočívať v objektívnych dôvodoch na strane rodičov (väzba, výkon trestu odňatia slobody, smrť rodičov, ochorenie rodičov a pod.). Rozdelenie rodiny predstavuje veľmi závažný zásah do základných ľudských práv, a preto sa musí opierať o dostatočne pádne argumenty motivované záujmom. Za také možno považovať vystavenie detí násilliu alebo zlému zaobchádzaniu, pohlavnému zneužívaniu, či „aspoň“ nedostatok citového zázemia, znepokojivý zdravotný stav alebo psychická nerovnováha na strane rodičov (pozri rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Bertrandproti Francúzsku, č. 57376/00; Couillard Kautery proti Francúzsku, § 261), prípadne nevyhovujúce životné podmienky alebo materiálny nedostatok v spojení s ďalšími okolnosťami (uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoP/101/2013 zo dňa 10.02.2014).

38. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané vážne nedostatky v starostlivosti o maloleté deti. Rodina je monitorovaná ÚPSVaR Lučenec už od mája 2020, kedy pediater staršieho z detí Petra Lukasa avizoval zanedbávanie zdravotnej starostlivosti matkou. Dňa 26.10.2021 bola ÚPSVaR Lučenec zaslaná žiadosť o prešetrenie sociálnej situácie rodiny nemocničným zariadením, v ktorom sa dňa 22.10.2021 narodil maloletý Michael Ladislav Egon, pričom v moči dieťaťa bol zistený amfetamín. Matka počas sociálnych šetrení priznala v minulosti užívanie návykových látok (marihuany) aj aktuálne užívanie liekov na spanie (Neurol, Stilnox). Z nedostatočnej starostlivosti o domácnosť a častého odchádzania z domácnosti usvedčoval matku aj jej otec (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia - č.l. 1 spisu sp. zn. 2PPOm/1/2022). K mimoriadne vážnej udalosti došlo v mesiaci február 2022 (06.02.2022), kedy matka v noci v podnapitom stave s oboma deťmi pešo išla z Malých Dáľoviec do Lučenca (pozn. súdu - cca 12 km) na OO PZ Lučenec, kde sa správala agresívne, hrubo a vulgárne, a to aj k maloletým deťom, kde priznala, že so svojim otcom, s ktorým žije v spoločnej domácnosti, denne užívajú alkoholické nápoje, potom majú medzi sebou konflikty, že sa už nevládze starať o deti a necháva ich policajtom. Pri následkom šetrení dňa 07.02.2022, kedy sa už deti nachádzali opäť v domácnosti matky, sa matka zase správala agresívne, v domácnosti vládol neporiadok, oblečenie maloletých detí bolo rozhádzané po zemi, v byte bola zima, nevykúrené, pričom deti boli len ľahko oblečené a hladné. Kolízny opatrovník na súdnom pojednávaní upriamil pozornosť aj na ďalšiu návštevu v domácnosti

matky, kedy menšie z maloletých detí bolo doma samé, naobliekané, spotené, pokakané, pričom matka bola u susedov na káve. Podľa správy centra pre deti a rodiny, v ktorom sú v súčasnosti maloleté deti umiestnené, nemal maloletý Peter Lukas pri príchode do centra osvojené stravovacie ani hygienické návyky. Pokiaľ ide o jedlo, mnohé potraviny ani nepoznal. U maloletého Michaela Ladislava Egona zaostáva psychomotorický vývin.

39. Hoci kolízny opatrovník na pojednávaní pôvodne navrhoval uloženie výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 3 písm. b) zákona o rodine, súd musel na základe vykonaného dokazovania konštatovať, že na nariadenie takéhoto výchovného opatrenia - pobytu v zariadení, ktorého účelom má byť zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa, nie sú splnené podmienky, keďže nejde o prípad, kedy by si uloženie takéhoto výchovného opatrenia vyžadovalo správanie dieťaťa. Z priebehu pojednávania je zrejmé, že problémom nie sú ani nevyhovujúce rodinné alebo sociálne pomery maloletých detí, ale veľmi nepriaznivý zdravotný (psychický) stav matky maloletých detí. Súdu nie je úplne zrejmé, či je tomu tak pre užívanie nepovolených látok matkou. Samotná matka priznala, že má psychické problémy. Každopádne sa u matky prejavuje veľmi nepriaznivý psychický stav, pričom matka prezentovala aj suicidálne myšlienky.

40. Súdu nie sú známe ani iné fyzické osoby, ktoré by mohli poskytovať maloletým deťom osobnú starostlivosť. Starý otec maloletých detí podľa správy kolízneho opatrovníka prejavil záujem o náhradnú osobnú starostlivosť staršieho z detí, tento návrh však napriek svojej osobnej účasti na pojednávaní pred súdom neprezentoval. Podľa výpovede matky však pravidelne na dennej báze holduje alkoholu (čo počas bývania v spoločnej domácnosti praktizovali spolu). Rovnako ako starý otec, aj matka preferuje staršieho syna. Podľa správy Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, Ružomberok si pri osobnej návšteve mladšie dieťa nevšimla. Súd však nepovažuje za ideálne rozdelenie súrodencov a narušenie prirodzených súrodeneckých väzieb medzi maloletými deťmi. O príbuznej E. F., nevlastnej matke, sa zase matka detí na pojednávaní vyjadrovala negatívne a uviedla, že klame. Okrem toho, podľa správy centra aj kolízneho opatrovníka matka plánuje vycestovať do zahraničia, aby sa tam zamestnala.

41. Za týchto okolností súd nariadil maloletým deťom ústavnú starostlivosť v Centre pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko v Ružomberku aj bez toho, aby jej predchádzalo uloženie výchovného opatrenia, keďže výchova maloletých detí je vážne ohrozená. Správanie matky maloletých detí nie je aktuálne dostatočne bezpečnou zárukou toho, že sa maloleté deti opätovne v dôsledku pretrvávajúceho správania matky neocitnú v ohrození, pričom vzhľadom na ich útlý vek nemožno vylúčiť ani ohrozenia zdravia či života.

42. Výnimočnosť ústavnej starostlivosti nespočíva len v tom, že ju súd nariadi len v skutočne krajnom prípade, ale tiež v tom, že je možné ju nariadiť len na nevyhnutný čas. Preto je výkon ústavnej starostlivosti priebežne monitorovaný a hodnotený, a to aj z hľadiska jeho ďalšieho trvania. Ak pominú dôvody pre jej ďalšie trvanie, súd nariadenú ústavnú starostlivosť bezodkladne zruší, a to na návrh alebo aj z úradnej moci. Akékoľvek rozhodnutie o odňatí dieťaťa z rodičovskej výchovy je vždy nutné považovať len za dočasné riešenie a je potrebné ho zrušiť ihneď, ako nastanú vhodné okolnosti, pričom všetky úkony musia byť vykonávané v zhode s konečným cieľom obnoviť spolužitie prirodzeného rodiča a dieťaťa.

43. Podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

44. Podľa § 62 ods. 2 zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

45. Podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

46. Podľa § 62 ods. 4 zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

47. Podľa § 62 ods. 5 zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

48. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

49. Podľa § 76 ods. 1 zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

50. Podľa § 81 ods. 1 zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

51. Podľa § 81 ods. 2 zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

52. Rozhodnutím o nariadení ústavnej starostlivosti nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k maloletým deťom. Maloleté deti nemajú v rodnom liste uvedeného otca. Nakoľko príjem matky maloletých detí spočíval len v rodičovskom príspevku a prídavkoch na maloleté deti, ktorého výplata umiestnením maloletých detí do ústavného zariadenia sa pozastavuje, súd uložil matke maloletých detí povinnosť prispievať na výživu maloletých sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nepnoleté, nezaopatrené dieťa alebo na nezaopatrené dieťa v zmysle § 62 ods. 3 zákona o rodine, na každé maloleté dieťa zvlášť.

53. Výška výživného predstavuje zákonné výživné, ktoré je každý z rodičov povinný platiť bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Minimálny rozsah výživného vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepnoleté dieťa podľa osobitného zákona vyplýva z ustanovenia § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ku dňu rozhodnutia súdu predstavuje sumu 29,87 Eur na jedno dieťa. Súd matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletých detí do Centra pre deti a rodiny, Detské centrum Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok.

54. Súd zároveň zrušil nariadené neodkladné opatrenie č.k. 2PPOm/1/2022-17 zo dňa 09.02.2022 v zmysle § 363 CMP, pretože nariadením ústavnej starostlivosti maloletým deťom odpadol dôvod, pre ktorý bolo neodkladné opatrenie nariadené.

55. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Ulica Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1, 2 CMP, odvolanie je možné odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 CMP, zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 65 CMP, odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 CMP, na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.